A°. 1833. N°. 124.

JAVASCHE COURANT.

JE MAINTIENDRAI

Woensdag den 11den December.

OFFICIEEL GEDEELTE.

PUBLIKATIE.

VAN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS.

De Gouverneur Generaal ad interim van Nederlandsch Indië, in Rade.

Aan allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! *doet te weten:*

NADEMAAL, bij Resolutiën in Rade van den 15den, 27sten en 30sten November ll. no. 1, 12 en 7, de algemeene en speciale voorwaarden voor de verpachting van 's Lands middelen, de amfioen-pacht daaronder begrepen, voor het jaar 1834, zijn vastgesteld;

Zoo is goedgevonden en verstaan:

Aan een iegelijk kennis te geven dat, bij die Resolutiën, respectievelijk, bepaald is:

Eerstelijk: bij Resolutie van den 15den November ll. no. 1, dat de algemeene voorwaarden, voor de verpachting van 's Lands middelen, bij Publikatie van den 12den November 1832 (staatsblad no. 56), voor het thans loopende jaar, van kracht verklaard, ook verbindende zullen zijn, voor het jaar 1834, met uitzondering nogtans, van art. 8 en 9, in zoo ver als volgt:

a. Dat de pachters hunne heffingen alleen zullen mogen verlangen in *koperen munt*, en wel niet anders, dan tot het nominaal bedrag, bij de speciale pachtvoorwaarden en tarieven voorgeschreven; met vrijlating nogtans, aan [illegible] of *koper bankpapier* en ook geheel of gedeeltelijk in *zilveren munt*; zullende, in dit laatste geval, *vijf* gulden *zilver*, worden gerekend gelijk te staan, met *zes* gulden *koper*; en

b. Dat de pachtschat zal worden vastgesteld in *koperen munt*, en dat mitsdien de opveiling der middelen, ook in die munt zal plaats hebben; wordende het nogtans aan den pachter vrijgelaten, om zijnen verschuldigden pachtschat, geheel of gedeeltelijk, in *zilveren* munt te voldoen, berekend tegen *vijf* gulden *zilver* voor *zes* gulden *koper*;

Ten Tweede: bij Resolutie van 27 November ll., no 12, dat de *speciale* voorwaarden, voor de verpachting van 's Lands middelen, voor het loopende jaar in werking, ook voor het jaar 1834, van kracht zullen blijven, voor zoo ver namelijk in die voorwaarden, geene speciale wijzigingen zijn, of nog, vóór de verpachting, zullen worden gebragt; en

Ten derde: Bij resolutie van 30 november ll. no. 7, dat de *algemeene* voorwaarden voor de verpachting van 's lands middelen, bij de (hiervoren vermelde) resolutie van 15 november ll. no. 1, voor het jaar 1834 verbindende verklaard, ook van toepassing zullen zijn, op de *amfioen-pacht*, voor zoo ver die voorwaarden op die pacht toepasselijk zijn, en daarin, bij genoemde resolutie van 30 november ll. no. 7, geene wijziging is gebragt; en dat overigens, de verpachting van het middel der amfioen, over 1834, geschieden zal, op de *speciale* voorwaarden, bij die resolutie, gearresteerd.

EN WORDT, alsnu, verder aan een iegelijk kennis gegeven, dat de, ten gevolge van voorschreven bepalingen, door de geconcerneerde autoriteiten, aftekondigen pachtvoorwaarden, zullen worden beschouwd, als in deze publikatie geïnsereerd en te hebben kracht van wet.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze, in de Nederlandsche, Inlandsche en Chinesche talen, worden gepubliceerd en geaffigeerd, waar zulks behoort en gebruikelijk is.

Lasten en bevelen voorts, dat alle hoogere en lagere kollegien en ambtenaren, justicieren en officieren, ieder voor zoo veel hem aangaat, aan de stipte nakoming dezer, de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te Buitenzorg, den 5den December 1833.

J. C. BAUD.

Ter ordonnantie van den Gouverneur Generaal ad interim in Rade.

De Algemeene Secretaris,

J. VAN SCHOOR.

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van den Gouverneur Generaal ad interim van Nederlandsch Indie in Rade.*

Buitenzorg, den 9den december 1833. (No. 4.)

Gelezen enz.

Zoo is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Met wijziging, in zoo ver, der tegenwoordige bepalingen, vast te stellen, dat te rekenen van den 1sten januarij aanstaande, de inkomende regten op de gambier zullen zijn verhoogd van *f* 8 op *f* 9 per pikol, voor gambier van eene Nederlandsch Indische bezitting en van *Lingga*, onder Nederlandsche vlag, aangevoerd; en van *f* 12 op *f* 13. 50 per pikol, voor gambier van eene vreemde bezitting, of aangebragt onder vreemde vlag.

Ten tweede: Enz.

En zal extract enz.

Accordeert met voorschreven register.

De Adjunct Secretaris der Indische Regering,

Bij besluit van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indie, dd. 28 november ll. no. 416, is de thans ter dispositie van den Resident van Cheribon staande assistent-resident *L. Vitalis*, benoemd tot inspecteur der kultures.

Voorts zijn door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal ad interim in Rade, benoemd:

tot eersten kommies, bij de algemeene rekenkamer, de tweede kommies *J. Swinnen*, en tot tweeden kommies bij genoemd kollegie, de klerk *H. Martens*.

MILITAIR DEPARTEMENT.

Door Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal van Nederlandsch Indië, is, bij besluit, dd. *Padang* 18 october 1833 no. 355, benoemd, tot militairen kommandant ter *Sumatra's Westkust*, de luitenant kolonel adjudant, *J. H. C. Bauer*.

Voorts is bij besluit van Zijne Exc. den Gouverneur Generaal ad interim, dd. 4 dezer, no. 3, gepensioneerd, de ritmeester bij het regiment huzaren no. 7, *N. J. Massart*.

INOFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, *den 9den december 1833.*

Door nadere berigten, heeft de onzekerheid opgehouden die, ten aanzien van het verongelukken van een vaartuig op de hoogte van *Patjitan*, bestond.

Zeventien inlanders, die in de baai van *Soembring*, met eene harkas waren aangekomen, voorgevende dat zij op eene reis van *Balie* naar *Samarang*, bij eenen storm, hun vaartuig hadden verloren, zijn gebleken te behooren tot de equipage van de bark *Mathilda*, welk schip men reeds veronderstelde dat afgeloopen was, gelijk dan ook door de gemelde inlanders bevestigd is, die, inmiddels in hechtenis gesteld zijnde, erkend hebben dat zij den gezagvoerder *Levingston*, benevens zijnen tienjarigen zoon, den stuurman, den konstapel, bottelier, eene inlandsche

vrouw en twee inlandsche matrozen vermoord, hebben, dat zij het vaartuig daarna hebben doen zinken, en zich vervolgens met de barkas naar wal hebben begeven, in de hoop van aldaar te kunnen ontvlugten.

Het schijnt nu, dat de verklaring van den in de dessa *Damas* aangehoudene matroos, omtrent het schip van *Tidor*, een louter verdichtsel geweest is, en dat hij wel degelijk tot de equipage van de *Mathilda* behoorde, weshalve hij de te *Patjitan* aangespoelde voorwerpen, natuurlijk niet wilde herkennen.

BATAVIA, *den 10den december 1833.*

In de avond en den nacht van den 24sten der vorige maand, heeft men, niet alleen hier, maar ook te *Palembang* en te *Sinkapoer*, herhaalde schokken eener aardbeving gevoeld, welke men, te *Sinkapoer*, alwaar sedert de vestiging der Engelschen, nog geen zoodanig verschijnsel ondervonden was, toeschreef aan eene uitbarsting van den berg *Merapie*, op *Sumatra*. Te *Palembang* schijnen de schokken dan ook het hevigst geweest te zijn. De eerste werd, even als hier en te *Sinkapoer*, des avonds omstreeks te half negen uur gevoeld en werd nog door zes anderen gevolgd, waarvan één, des nachts te drie uur, de voornaamste was en omtrent vijftien seconden moet geduurd hebben. Aan het te *Palembang* nieuw gebouwd residentie-huis is door het scheuren der muren, eenige schade toegebragt; terwijl drie Inlandsche huizen ingestort en eenige anderen beschadigd zijn. De beweging schijnt, bij eene heldere lucht, van het zuiden naar het noorden te hebben plaats gehad.

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

Bij koninklijk besluit van 24 Junij zijn onderscheidene gunstige bepalingen vastgesteld met betrekking tot de verdere voltooijing en verbetering van het groot Noord-Hollandsche kanaal. Onder andere zal de bogt te Alkmaar worden afgesneden, en aldaar eene dubbele draaibrug over het kanaal gelegd worden; ook zullen de vlotbruggen te Koedijk en aan den St. Maartensweg in de Zijpe kunnen worden weggenomen en door ponten vervangen. Terwijl deze werken nog in den loop dezes jaars zouden worden aanbesteed, blijft de volvoering van een ander gedeelte der voorgedragene werken en verbeteringen voor het jaar 1834 bewaard. — Voorts is bepaald, dat het op het kanaal van Voorne ingevoerde tarief van sluisgelden van toepassing zal worden gemaakt op het groot Noord-Hollandsche kanaal, en zulks met behoud van de bepaling, dat van aangebrokene ladingen slechts de helft der sluisgelden zal verschuldigd zijn.

Volgens het blad van den minister *Lebeau*, zou bij de toen aanstaande September-feesten, in Belgie, aan elk regiment van het belgische leger een aantal van twaalf kruizen van de zoogenaamde *Leopolds-orde* worden uitgereikt.

Men beweerde in Belgie, dat men aldaar zoo weinig van de buitenlandsche scheepvaart te wachten heeft, dat het niet der moeite waardig zal zijn, eenige kosten te maken voor de inrigting eener belgische zeemagt.

De belgische revolutionairen vermeenen, dat, bij de gewigtige onderhandelingen, welke in Londen zijn geopend, de heer *van de Weijer* geenszins de man is aan welken hunne belangen veilig kunnen worden toevertrouwd. Zij verzelen niet, bij monde van den brusselschen *Courrier*, te verklaren, dat deze gezant reeds genoegzame blijken heeft gegeven van zijne onhandigheid, door het opstellen van zeker blaauwboekje, den titel voerende *la Hollande et la Conférence*, en strekkende, om de buitenlandsche staatkunde van Holland te wraken.

ENGELAND.

'sLands inkomsten gedurende het tweede kwartaal van dit jaar, leveren, in vergelijking van het gelijke tijdperk des vorigen jaars, eene vermindering op van 5,251 p. st. De ministeriëlen troosten zich met de aanmerking, dat het geheele dienstjaar, in vergelijking van het vorige, eene vermeerdering van 569,703 p. st. oplevert.

Intusschen beklaagt men zich in Engeland weder op nieuw ernstig over het steeds toenemende verval van den koophandel aldaar, en de daarmede in verband staande bronnen van welvaart.

LONDEN, *den 19den julij.* De beraadslagingen over de bill, tot bekorting van het inkomen der Kerk in Ierland, zijn in het Huis der Lords nog niet afgeloopen. Heden avond moeten zij worden voortgezet en alsdan zullen waarschijnlijk de Hertog van *Cumberland*, 'sKonings broeder, en Lord *Wellington*, daartegen het woord voeren. Men stelt veel belang in den uitslag dezer zaak, om dat daarvan zal afhangen, of de tegenwoordige ministers al dan niet aan het hoofd der regering zullen blijven.

Men verwacht, dat de tweede voorlezing der bill met eene meerderheid van veertig of vijftig stemmen zal doorgaan.

Het Huis der Gemeenten heeft gisteren in comité zich bezig gehouden met de wet omtrent het bepalen van den werktijd van kinderen in de fabrijken, en met eene groote meerderheid van stemmen een amendement van Lord *Althorp* aangenomen, strekkende om die wet alleen toe te passen op kinderen, die hun dertiende jaar niet hebben bereikt. Juist veertien dagen geleden had het Huis zich met eene kleine meerderheid verklaard tegen een voorstel van dien Minister, hetzelfde doel hebbende, en heeft dus nu dit vroeger besluit ingetrokken.

Dingsdag heeft het Huis een voorstel van den heer *Rhuthven* aangenomen met 90 tegen 81 stemmen. Daarbij wordt gezegd, dat het verminderen der belastingen en verligten van de lasten des volks, door het betrachten van alle mogelijke zuinigheid, punten van het hoogste belang zijn, en dat men aan het volk, dat de lasten betaalt, verschuldigd is, om alle pensioenen en posten, waaraan een salaris en geen werk verknocht is en die niet de belooning zijn van diensten aan den lande bewezen, over het geheele Koningrijk af te schaffen. Te vergeefs hebben de Ministers het nemen van dit besluit bestreden.

LONDEN, *den 20sten julij.* Dezen ochtend ten vier ure is de tweede lezing van de bill, betrekkelijk de Kerk van Ierland, in het Huis der Lords doorgegaan met 157 tegen 98 en dus met eene meerderheid van 59 stemmen. De Hertog van *Wellington* heeft niet zoo als men verwacht had, tegen maar vóór de tweede lezing dezer wet gesproken.

FRANKRIJK.

Robespierre, onder al de gruwelplegers van de Fransche omwentelingen, de gruwelijkste boven alle, *Robespierre*, wiens naam alleen de ziel met schrik en afgrijzen vervult, die zelfde *Robespierre* blijft nog steeds de afgod der republikeinsche partij in Frankrijk, en het is zijn schrikbewind dat men nog altijd wil hernieuwen. Nog dit jaar gaf de Parijsche drukpers de volgende lofspraak van dien man des bloeds.

»In deze groote crisis (het schrikbewind) was het *Robespierre*, die zich het meest deed onderscheiden. *Robespierre*, dit voorbeeld van deugd, de grootste, de welsprekendste aller mannen. De onzalige dag van den 9den thermidor, waarop de deugdzame het schavot beklom, was eene voor de vrijheid hoogst noodlottige gebeurtenis. Wat ons, nieuwe patriotten, betreft, dat wij ons meer dan ooit op het beoefenen der werken van *Robespierre*, toeleggen. Neen! Neen! de republiek is niet onmogelijk.

Het *Journal de Frankfort* het bovenstaande aanhalende, om te doen zien, welke nog altijd de strekking is der republikeinsche partij in Frankrijk, deed zulks door het onderstaande artikel volgen:

»Zoo men, gelijk de Fransche bladen, of ten minste sommige, zoo als de *National*, de *Tribune*, enz., zich schijnen te hebben voorgenomen, nog altijd in den geest der republiek wil werken, zoo nemen wij de taak op ons, om eenige herinneringen te doen herleven, die dat schoone tijdvak in deszelfs ware daglicht te voorschijn zullen doen komen. Wij zullen niet slechts gewagen van den moord van een ongelukkigen Koning, van dien van eene rampspoedige Koningin, van dien van hunne zuster, van dien van hunnen zoon; maar wij zullen gewagen van eene ontelbare menigte Franschen van een edel en deugdzaam karakter, van alle standen en alle meeningen, gevallen onder het mes der beulen, waarvan de vrijheid der drukpers ons heden de deugden roemt. Wij zullen spreken van de moordtooneelen van het zuiden en van Lyon, van de verdrinkingen te Nantes, den moord in de gevangenissen te Parijs; wij zullen de bloeddorstige huichelarij van *Robespierre* afmalen, de liederlijkheid van een *Hebert* en een *Danton*, de ijzingwekkende eenvoudigheid van *Marat* en zijnen eisch van twee maal honderd duizend koppen, tot verzekering van de zegepraal der vrijheid. Wij zullen spreken van jeugdige meisjes van 14 jaren, naar het schavot gezonden, als bloedverwanten van uitgewekenen; wij zullen spreken van grijsaards, van kinderen, de straten met hun bloed kleurende, van een *Fouquier Tinville*, schavotten tot in de zaal zelve van de regtbank doende oprigten; wij zullen spreken van dien jacobijn, die wilde dat men op het omwentelings-plein munt zoude slaan met de koppen der rijken; van dien anderen, die uitriep, dat slechts de dooden niet weder komen; wij zullen gewagen van een aantal dergelijke redevoeringen en van zoo vele andere euveldaden, het tijdvak, openlijk betreurd door mannen, die zich liberalen noemen, zoo zeer kenmerkende.

»Zoo wij tot deze onedele schildering afdalen, zoo wij in weerwil onzer walging zoo veel bloeds en slijks omroeren, zoo is zulks, om dat wij zien gebeuren wat wij tot dus verre voor onmogelijk hadden gehouden, te weten dat Frankrijk met er daad door de republiek en de republikeinen wordt bedreigd, en dat het stelsel van roof, plundering en bloed, onder de onderscheiden stelsels rang durft nemen, en onder de tolken der drukpers deszelfs verdedigers vindt.

»Tot dus verre was de republiek slechts belagchelijk. Maar, wil hare voorstanders haar als mogelijk prediken, moet men haar schandmerken zoodanig als zij is, met haar venijn, hare droomen van bloedvergieting, die niet altijd droomen zijn geweest, hare komplotten tegen de eigendommen en haar strelen van het volk, een strelen van bloedzuigers, die zich niet anders aan de natiën hechten, dan om dezelve uit te zuigen."

TURKIJE.

Volgens berigten van Konstantinopel van den 20sten junij, waren de russische troepen druk bezig met aanstalten te maken om zich weder in te schepen. Men veronderstelde, dat eenige officieren van den staf en van de genie in Turkije zouden blijven, om den Sultan behulpzaam te zijn in het aanleggen van werken van defensie. Het scheen, dat de Groote Heer zijn vertrouwen aan de fransche officieren begon te onttrekken. *Ibrahim* zette zijnen terugmarsch geregeld voort en zou dien weldra geheel voleind hebben.

MENGELINGEN.

VERDEELING VAN DEN AARDBOL, IN 1494, TUSSCHEN DE KONINGEN VAN SPANJE EN PORTUGAL.

(vervolg en slot van no. 523).

Op zoodanige wijze, was nu de geheele Aardbol, ten aanzien der reeds ontdekte en nog te ontdekken landen, tusschen de beide Hoven van Spanje en Portugal verdeeld geworden. Er waren bij deze verdeeling echter eenige grove missiagen begaan; als:

Ten eerste: dat de grenslinie te onbepaald, en derhalve niet naauwkeurig genoeg was aangewezen, want immers bleef nog altijd de vraag over, waar eigenlijk, indien men van de Kaap-Verdische eilanden drie honderd zeventig mijlen Westwaarts ging, het punt gelegen was, door hetwelk de verdeelingslijn moest getrokken worden. Het was noodzakelijk geweest, deze beide verdeelingen in het, te Tor de Sillas gesloten, verdrag door bekwame en ervaren zeelieden vast te stellen; zulks was echter niet in acht genomen geworden. Ingevolge daarvan, was

Ten tweede: deze onbepaalde grenslijn alleen op ééne zijde van den Aardbol, en niet op de andere zijde aangeduid, den Portugezen waren alleen Oostwaarts, den Spanjaarden Westwaarts de ontdekte of nog te ontdekken landen in bezit gelaten. Het kon derhalve niet missen, indien beide Hoven langs deze verschillende wegen voortgingen met ontdekkingen te doen, dat zij, alzoo geen scheidingspunt was aangenomen, ten laatste met elkander moesten in aanraking komen, en dienvolgens te weerzijde redenen tot geschil moesten worden te weeg gebragt.

Dit greep dan ook werkelijk, eenige jaren later, plaats, bij gelegenheid van het, ten jare 1512, door de Portugezen in bezit nemen van de *Moluksche* of zoogenaamde *Specerij-eilanden*, waarnit tusschen de Spaansche en Portugeesche Hoven groote twisten ontstonden. Ferdinand Magellaan, een Portugeesch edelman, gaf daartoe de eerste aanleiding. Door dapperheid en ervarenheid had hij zich in Afrika en Oost-Indien, en wel vooral bij het veroveren der zoo evengenoemde eilanden, op eene uitstekende wijze onderscheiden. Uit dien hoofde vermeende hij genoegzame verdienste te hebben, om aanspraak te kunnen maken op de in zijn vaderland gewone belooning, en verzocht derhalve bij zijne terugkomst in Portugal, aan den Koning Emanuel, dat deze hem zijne *moradia* (3), of het door hem van wege den Koning genoten wordende maandgeld met vijf realen, of eene halve dukaat verhoogen wilde. Dit verzoek werd echter, om te voorkomen dat ook nog meer anderen de regering met hetzelve kwamen lastig vallen, door den Koning gewezen van de hand.

Magellaan vond zich door deze weigering derwijze beleedigd, dat hij plegtiglijk zijn vaderland vaarwel zeide, naar Kastilien vertrok, en aldaar aan Keizer Karel V voorstelde, dat de Specerij-eilanden, ten gevolge van de tusschen de beide kroonen van Spanje en Portugal, met opzigt tot de door dezelven ontdekte of veroverde landen, gemaakte verdeeling, niet tot het Portugesche maar tot het Spaansche gedeelte behoorden; dat men naar aanleiding hiervan, in eenen westwaartschen koers op dezelve kon aanvaren, hetwelk bij aanbood te zullen volbrengen.

Deze voorslag werd aangenomen. Keizer Karel V deed daarop vijf schepen uitrusten, met welke Magellaan, den 20sten september 1519, uit de haven St. Lukas de Barrameda vertrok. Het eerst wendde hij den steven op de kust van Brazilie aan, en van daar zette hij koers naar de zeeengte, die van hem den naam van *Straat van Magellaan* heeft bekomen; door deze kwam hij in de Zuidzee. Op deze wijze zette hij zijnen togt steeds westwaarts voort, ontdekte het eerste de Ladronische, en daarna de zoogenaamde Philippijnsche eilanden, op een van welke, *Sebu* genaamd, hij voet aan wal zette, doch in een gevecht met de inboorlingen sneuvelde. De overigen echter vervolgden de reis naar de Moluksche eilanden, en kwamen gelukkig te Tidor aan, alwaar zij op beide de schepen, die hun nog waren overgebleven, eene lading specerijen innamen, en daar mede naar Europa terug keerden. Op deze reis verlooren zij nog een schip, zoodat alleen het schip *Victoria*, na eene reis van meer dan drie jaren, in Spanje terugkwam. Dit was het eerste schip, hetwelk eene reis rondom den Aardbol had gedaan, en waardoor deszelfs bolronde vorm nu onwederlegbaar was uitgemaakt.

Na den terugkeer van dit schip begon eerst regt de twist tusschen de beide kroonen tot blakende ijverzucht te ontsteken. De Spanjaarden namen nu het eiland Tidor in bezit, terwijl de Portugezen daarentegen zich op Ternate vestigden. Ten einde nu dit twistgeding te onderzoeken, en, indien mogelijk, tot bevrediging te brengen, werden, ten jare 1524, van beider zijde eenige regtsgeleerden en sterrekundigen benoemd, doch het mogt aan dezen niet gelukken, eene gemeenschappelijke voldoening tot stand te brengen. Eindelijk werd in 1529 te Sarragozza, alwaar zich destijds Keizer Karel V bevond, een vergelijk getroffen, ten welks gevolge deze zijn regt op de Moluksche eilanden aan Portugal afstond voor eene som van *driemaal honderd vijftig duizend* dukaten.

De Spaansche Geschiedschrijvers geven echter voor, dat die afkoop slechts voorwaardelijk plaats greep, en dit geldschieten enkel als eene leening was te beschouwen, in dier voege, dat, indien door Spanje aan Portugal deze gelden wederom werden uitbetaald, alsdan ook Spanje wederom zijn volle regt op de Moluksche eilanden hervatten zoude. De gelegenheid tot eene zoodanige onderhandeling is echter in volgenden tijd geheel verbroken geworden, aangezien destijds, de beide Koningrijken Spanje en Portugal onder ééne kroon vereenigd zijnde, de Hollandsche Oost-Indische Maatschappij de Specerij eilanden veroverde, die dan ook tot op den huidigen dag in het bezit der Oud-Nederlanderen zijn verbleven.

Zoodanig nu waren de twisten en oneenigheden, tusschen de voormalige Kroonen van Spanje en Portugal voortgesproten uit het te Tor de Sillas gesloten verdrag, uit hoofde daarin niet juist de bedoelde verdeeling van den Aardbol was aangewezen; want, even als bij dit verdrag aan de Portugezen de *Oostelijke* en aan de Spanjaarden de *Westelijke* ontdekkingen waren voorbehouden, even zoo nam Magellaan de gelegenheid waar, aan deze laatstgemelden een regt op dezelven toe te kennen, alzoo men, langs eenen *Westelijken* koers, naar de Moluksche eilanden stevenen konde, gelijk hij ook werkelijk door zijnen eigenen togt heeft ten uitvoer gebragt. Op deze daadzaak schijnen dan ook de Spanjaarden voornamelijk hunne regtverkrijging gegrond te hebben, ofschoon de Portugezen daarentegen beweerden, dat de Moluksche eilanden gelegen waren in die helft des aardkloots, welke bij het meergezegd verdrag aan hen was toegekend geworden; en, in der daad, indien te dezer zake eene regterlijke uitspraak moest worden gedaan, zoo zoude dezelve onmisbaar ter gunste der Portugezen hebben moeten worden beslecht; want, aangezien bij het verdrag van Tor de Sillas, beiderzijds was uitgegaan van het grondbegrip om, voor hetgeen de toekomstige nieuwe ontdekkingen zoude betreffen, den Aardbol in twee gelijke deelen te deelen; en, 360 graden voor deszelfs omtrek vaststellende, volgt daaruit dat, volgens de bovengemelde grenslijn, de Portugezen hunne ontdekkingen 180 graden Oostwaarts, en de Spanjaarden 180 graden Westwaarts, en niet verder, konden uitstrekken. Daar nu de Moluksche eilanden binnen de Oostelijke graden liggen, zoo moesten die eilanden ook, zonder tegenspraak, den Portugezen toebehooren.

Boven is reeds aangehaald geworden, dat door de in het verdrag van Tor de Sillas bepaalde grenslinie, den Portugezen een regt op Brazilie was toegekend. Zij hadden ook werkelijk dit land in bezit genomen, zonder dat de Spanjaarden daartegen eenige bedenkingen aanvoerden; daar echter in ditzelfde verdrag het eigenlijke punt der grensscheiding niet duidelijk genoeg was aangewezen, zoo zijn ook daarover, na een tijdverloop van twee honderd jaren, twisten en oneenigheden tusschen de beide kroonen ontstaan. Toen, ten jare 1680, door den Portugeschen stedehouder van Rio de Janeiro, Don Manuel de Lobos, aan de noordzijde der la Plata-rivier, tegen over het eiland St. Gabriël, eene stad, met den naam, *St. Sagramento*, werd aangelegd, wilde de Spaansche stedehouder van Buenos-Ayres, daartegen verhinderingen in den weg leggen, bemagtigde deze stad door geweld, en liet dezelve door zijne troepen bezet houden. Tot regtvaardiging van dit gedrag voerde hij aan, dat volgens de, door den Paus Alexander, en daarna krachtens de bij verdrag te Tor de Sillas, door de beide kroonen vastgestelde grensscheiding, de stad St. Sagramento binnen de grenzen van het Portugesche gebied gelegen was. Die twist werd wel, kort daarna, door een vergelijk weder bijgelegd, en de Portugezen weder in het bezit van Brazilie gesteld, maar de Spanjaarden behielden niettemin aan zich het regt om deze grensbepaling tot eenen lateren tijd uit te stellen (4).

Eindelijk heeft Koning Philippus V, bij de gesloten vrede te Utrecht in 1715, Brazilie aan de kroon van Portugal afgestaan, met het bij dien vrede bepaalde voorbehoud, evenwel, dat de Koning van Portugal, binnen den tijd van 1½ jaren, daarvoor eene schadevergoeding of een equivalent zoude kunnen aanbieden, als wanneer dan ook de Stad St. Sagramento aan het beheer van Spanje zoude overgaan (5).

De aanleidende oorzaak en reden, waarom de Spanjaarden in het bezit dier stad een zoo groot belang stelden, lag voornamelijk besloten in den aanmerkelijken sluikhandel, die van daar, tot Spanje's groote schade, op Buenos-Ayres werd gedreven, en daarom rustteden zij ook niet, en waren zij nimmer te vreden, vóór zij dan nu eindelijk, ten jare 1750, van Koning Joan V van Portugal, den afstand van St. Sagramento, in ruiling tegen eene andere streek lands, verkregen hadden, en deze afstand door Koning Joseph, bij een ten jare 1752 gesloten verdrag, nog nader werd bekrachtigd.

Niettegenstaande deze geslotene overeenkomsten heeft echter derzelver voltrekking en de door de beide koningen bepaalde grensscheiding geen gevolg mogen hebben, nademaal de weerspannige geestelijke zendelingen, en de door hen opgehitste Indianen daaraan onophoudelijk hindernissen hebben in den weg gelegd (6).

Bij de laatste gebeurtenissen en omwentelingen, die in dit werelddeel hebben plaats gehad, zijn overigens deze langdurige geschillen tusschen de beide Hoven, als van zelven komen te vervallen.

(3) Deze Moradia had den volgenden oorsprong. In ouden tijd ontvingen de Portugesche Hofbeambten hun onderhoud van spijs en drank ten Hove. Bij de toeneming van Hovelingen, en de ongelegenheid om hen allen te kunnen spijzigen, werd hun in stede daarvan maandelijks eene som gelds verstrekt, zoo veel als men rekende daarvoor toereikende te zijn, doch hetwelk later bij meerdere duurte der voedingmiddelen te weinig was. Hieruit ontstond toen eene eerebelooning of *gratificatie*, en rekenden de adelijke Hofbeambten hunnen adeldom op des te hoogeren stand naar gelang het inkomen hunner *Moradia* meerder was verhoogd. Dit was oorzaak, dat Magellaan, eene verhooging derzelve wenschende, over het weigeren daarvan zoo bijzonder meende zich in zijne eer te moeten gekrenkt gevoelen.

(E. Fosr, *kleine schriften.*)

(4) *Zie: Relation de la Cour de Portugal*, sous Don Pedro, Tom. 2. Pag. 327, 328, enz.

(5) *Zie: Traité de paix entre les rois d'Espagne et de Portugal. Art.* 6 *en* 7. *dans les Mémoires de* M. de Lamberty; Tom 9. Pag. 118.

(6) Men leze hierover: *La République des Jésuites ou Paraguay renversée, contenant une relation authentique de la guerre que ces Religieux ont osé soutenir contre les monarques d'Espagne et de Portugal.*

ADVERTENTIEN.

Aangezien onder berusting van diverse collegien, administratien, inrigtingen van weldadigheid en verdere belanghebbenden zich nog bevinden *bewijzen van ten hunnen behoeve in 'slands kassen gestorte gelden*, welke nog niet aan hun zijn gerestitueerd, en daar het voor de administratie van het Gouvernement van belang is, dat dusdanige stortingen, vóór ultimo van deze loopende maand, door weder uitkeering dier gelden effen gesteld worden; zoo noodigt de ondergeteekende Directeur Generaal van Financien, met referte tot zijne in de javasche courant van den 4den mei geplaatste advertentie, een ieder die zulks mogt aangaan

uit, om de onder hun zich bevindende bewijzen van storting, of de zoodanigen welke welligt nog in den loop dezer maand bij hun zullen ontvangen worden, onmiddelijk ter lettering voor de betaling te presenteren, en daarna dadelijk de alzoo aan hun terugtebetalen gelden bij 's lands kassen te ontvangen.

BATAVIA, den 10den dec. 1833. *De Directeur Generaal van Financien*, J. C REIJNST.

—De Directeur van 's Lands Middelen en Domeinen maakt bij deze, naar aanleiding der resolutie van de Hooge Regering dd. 30 november jl. no. 18 bekend, dat het middel van den Javaschen en Chineschen Tabak, in de residentien *Bantam* en *Batavia*, voor het jaar 1834, op nieuw in een perceel zal worden verpacht, te *Batavia* op vrijdag den 13den dezer, op de voorwaarden hier onder vermeld.

BATAVIA, den 4den december 1833. *De Directeur voornoemd*, J. DU PUIJ.

VOORWAARDEN *van de pacht van den Javaschen en Chineschen* Tabak, *in de residentien* Bantam *en* Batavia, *voor den jare 1834.*

Art. 1. De pachter zal het regt hebben, om de navolgende belasting te heffen, van alle Javaschen en Chineschen tabak, welke hetzij over land, over zee of door en langs de rivieren, binnen de residentien *Bantam* en *Batavia* wordt ingevoerd, voor zoo veel dezelve niet in het entrepôt te *Batavia* of te *Anjer* mogt worden opgeslagen, namelijk:

a. Voor iedere kodie (40 krandjangs) eerste soort van tabak, bekend onder den naam van *tombako sianghip*, waarvan ieder krandjang zal moeten wegen 28 katies, de som van *f* 45.

b. Voor iedere kodie (40 krandjangs) van de tweede soort van tabak, bekend onder den naam van *tombako toemboek*, waarvan ieder krandjang zal moeten wegen 18 katies, eene som van *f* 30; zullende, wanneer een krandjang *minder* dan 28 of 18 katies, naarmate van de soort weegt, altijd de volle belasting moeten worden betaald, en wanneer een krandjang *meerder* gewigt inhoudt, naar evenredigheid zoo veel meer, als dit gewigt bedraagt.

c. Van de pikel zoogenaamde Javaschen Chineschen tabak, bestaande uit 160 pakjes of boenkoes, eene belasting van *f* 6, en van de pikol echte Chineschen tabak, van 140 pakjes of boenkoes, eene belasting van *f* 10.

Zullende, wanneer door de eigenaren van echte Chineschen tabak, (welke veelal aan bederf onderhevig is) mogt worden opgegeven, dat dezelve geheel of gedeeltelijk bedorven is, en zulks door den pachter mogt wor[illegible] (twee) deskundige scheidslieden worden benoemd, om over de gesteldheid daarvan te beslissen, ter regeling van de, te heffen belasting, en ingeval deze zich niet onderling kunnen vereenigen, zal het verschil aan de uitspraak van het hoofd van het plaatselijk bestuur worden onderworpen. Ingeval de tabak wordt geëntreposeerd, zal de geregtigheid niet mogen worden geheven, als alleen dan, wanneer de invoer uit het entrepôt plaats vindt.

De pachter zal den aldus ingevoerd wordende tabak, van deszelfs zegel voorzien, ten blijke, dat de regten daarop zijn voldaan. Alle Javasche en Chinesche tabak, welke bevonden mogt worden, ter sluik en met ontduiking van het hierboven vastgesteld regt, te zijn ingevoerd, zal worden verbeurd verklaard en aan den eigenaar, bovendien worden opgelegd eene boete, niet te bovengaande *vijftig* guldens per krandjang.

Art. 2. De personen, welke zich erneren met den handel van tabak in het groot, zullen gehouden zijn, den tabak af te deelen in krandjangs; zij zullen hunne tabak, in geene mindere hoeveelheid, dan van eene korgie tegelijk mogen verkoopen, op verbeurte eener boete, niet te bovengaande *een honderd* guldens, ten ware, dat zij tot den verkoop in het klein, zijn gelicentieerd, overeenkomstig het bepaalde bij art. 12.

Art. 3. De ontvanger der inkomende en uitgaande regten te *Batavia*, en de kommies ontvangers te *Bantam*, *Anjer* en *Tjiringin*, zullen telkens wanneer de pachter zulks mogt verlangen, aan denzelven moeten opgeven, de over zee plaats gehad hebbende invoeren, van Javaschen en Chineschen tabak, en voorts hem pachter, in de uitoefening van zijn regt, zoo veel mogelijk behulpzaam zijn.

Art. 4. Deze pachtvoorwaarden, zullen in geen opzigt eenigzins derogeren, aan de bepalingen, op den invoer van tabak, bij de wetten op de inkomende en uitgaande regten gemaakt.

Art. 5. Alle javasche tabak, welke uit de *Preanger Regentschappen*, *Buitenzorg* of *Krawang* of van elders, door de residentien *Bantam* en *Batavia*, of een van beiden, wordt vervoerd, tot weder uitvoer over zee, zal, alvorens de grenzen te kunnen passeren, moeten worden aangegeven bij den pachter, welke voor den verderen doorvoer, een verlofbriefje zal verleenen, waarvoor hij echter niets zal mogen heffen; zoodanige aangevoerde tabak, zal tot den weder uitvoer worden opgeslagen, in het entrepôt te *Batavia* of te *Anjer*; ingeval bevonden mogt worden dat tabak, zonder verlof van den pachter, wordt vervoerd, dan wel binnen het gebied van zijne pacht is verkocht, zullen de vervoerders of verkoopers, behalve den tabak, verbeuren eene boete, niet te bovengaande *vijftig gulden* voor elke krandjang; van den javaschen en chineschen tabak, welke van plaatsen binnen de jurisdictie van de pacht, hetzij over land, over zee of door en langs de rivieren, naar plaatsen binnen die jurisdictie gelegen, wordt uitgevoerd, zal door den pachter hoegenaamd geene geregtigheid mogen worden geheven, doch zullen de uitvoerders van zoodanigen tabak, verpligt zijn, om voor den uitvoer bij den pachter, eene licentie te nemen, welke licentie deze, gratis zal moeten uitreiken; de tabak, welke bij den uitvoer, van deze licentie niet zal zijn voorzien, zal worden geconfiskeerd en de uitvoerder bovendien, verbeuren eene boete als boven.

De tabaks pacht strekt zich uit, over de residentien *Bantam* en *Batavia*, zoodat de pachter, geene belasting zal mogen heffen, van tabak, waarvan éénmaal de geregtigheid is voldaan, en welke uit de eene dezer residentien, naar de andere wordt vervoerd, om aldaar verkocht te worden.

Art. 6. Voor den javaschen en chineschen tabak, welke in het loopende pacht jaar is geentreposeerd en eerst na ommekomst van dat jaar, wordt ingevoerd, zal de geregtigheid van denzelve, worden voldaan, aan den gene, die pachter is, over het jaar, waarin de invoer uit het entrepôt plaats vindt.

Art. 7. Alle personen welke zich erneren met den handel van tabak, in het groot, zullen vóóraf op den 10den januarij, van elk nieuw integaan pacht jaar, aan den aankomenden pachter, aangifte moeten doen, van de hoeveelheid krandjangs tabak, welke bij hen, op dat tijdstip, aanhanden is, ten einde met het zegel van den nieuwen pachter, te worden voorzien, en zulks op eene boete, niet te bovengaande *vijftig gulden* voor elken krandjang, en met verbeurte van den tabak.

Art. 8. De pachter zal voorts het regt hebben, van al den tabak, welke binnen het pacht-district, in het klein, dat is, in eene hoeveelheid van minder, dan één korgie of veertig krandjangs, te gelijk zal worden verkocht, te heffen de bij art. 11, vermelde geregtigheid.

Art. 9. Gevolgelijk zullen aan de betaling van deze geregtigheid, onderworpen zijn, alle winkeliers, kramers, waronghouders of andere lieden, die zich met den verkoop van tabak in het klein, binnen de voorschreven jurisdictie erneren, hetzij, in of aan hunne huizen, op de wegen of straten, op de bazaars of markten, dan wel dat zij tabak ter verkoop in het klein, ronddragen of rondvoeren, door middel van vaartuigen, langs en door de grachten en rivieren [illegible] *Batavia*, *Bantam*, *Anjer* en *Tjeringien* gelegen, zullende deze geregtigheid, door de zoodanigen moeten worden betaald, voor zoo veel de residentie *Batavia* betreft, boven en behalve de belasting op het inlandsche patent, waaraan zij onderhevig zijn, ingeval zij namelijk bij den tabak, ook nog andere goederen verkoopen, of een ander beroep uitoefenen.

Art. 10. Aan de betaling dezer geregtigheid, zullen speciaal mede onderhevig zijn, de houders der zoogenaamde amfioen kitten, welke in hunne kitten bij de amfioen, tevens tabak, in het klein verkoopen.

Art. 11. Al de voormelde winkeliers, kramers, waronghouders of andere verkoopers van tabak in het klein, zullen voor de licentie daartoe, maandelijks aan den pachter betalen moeten, eene geregtigheid van niet meerder dan *twee gulden*, tegen afgifte van een briefje of bewijs, van den pachter, dat hij daarvoor is voldaan.

Art. 12. De verkoopers van tabak zullen gehouden zijn, deze geregtigheid, aan den pachter te betalen, vóór, of op den 6den van iedere maand, bij wijze van vooruitbetaling.

Art. 13. Zij zullen voorts gehouden zijn, de aan hen, door den pachter verleende licentie-briefjes, in hunne winkels, kramen, warongs, pikolans of vaartuigen, bij de hand of bij zich te hebben, ten einde op verlangen van den pachter of van zijne dienaren, te kunnen vertoond worden.

Hij die bevonden zal worden, den verkoop van tabak in het klein, gedaan te hebben, zonder licentie van den pachter of die het verleende licentie-briefje, voor de loopende maand, op verlangen van den pachter of zijne dienaren, niet vertoonen kan, zal telken reize eene boete, niet te bovengaande *vijf- en- twintig gulden*, verbeuren.

Art. 14. Van de betaling der voorschrevene geregtigheid, zullen vrijgesteld zijn, zoodanige personen, welke zich bepalen tot den verkoop in kleine kraampjes of manden, alleen van de zoogenaamde sirie masak, dat is reeds gemaakte sirie of tabak, gemengd met het sirieblad, kalk, pinang, enz: zullende de zoodanige, welke verkoopen, zoogenaamde roko niepa of sigaren van javaschen tabak, gerold in niepa bladen, aan den pachter moeten betalen, *twee centen* per dag.

Art. 15. Op dat de ingezetenen, niet verpligt worden, zich ver van hunne woonplaatsen te verwijderen, zal de pachter in elk district, ten genoege van het plaatselijk be-

(*Zie verder het bijvoegsel.*)

Bijvoegsel der Javasche Courant.

WOENSDAG den 11den December 1833.

stuur, gemagtigden moeten hebben, ten einde de verlof briefjes te verleenen en de geregtigheid te ontvangen, welke daarmede vóór zes uren des morgens, zullen moeten beginnen, op verbeurte eener boete, niet te bovengaande *vijf-en-twintig gulden*.

Art. 16. De pachter zal voorts gehouden en onderworpen zijn, aan de algemeene pacht voorwaarden, voor zoo ver dezelve op de onderwerpelijke pacht, toepasselijk zijn.

Gearresteerd bij resolutie van den 30sten november 1833. no. 18.

Mij bekend.
De Adjunct Secretaris der Indische Regering.
Bij afwezendheid.
De Hoofd-kommies,
STIERLING.

—Uithoofde van de verpachting van 's lands middelen, op zaturdag den 14den dezer, zal de, bij advertentie van den ondergeteekende, van den 2den dezer, bedoelde uitbesteding voor de leverancie van vlaggedoek, enz. (met uitzondering der arak) dien dag geen voortgang hebben, maar gehouden worden op maandag den 16den dezer, des ochtends ten 10 ure.

BATAVIA, *De Resident van Batavia,*
den 9den dec. 1833. VAN CATTENBURCH.

—De Resident van Soerabaija, daartoe behoorlijk gemagtigd bij resolutie van de Hooge Indische Regering van den 20sten dezer no. 12, maakt mits dezen bekend, dat op den 21sten december eerstkomende voor 's lands algemeene pakhuizen te Soerabaija, op een crediet van drie maanden tegen kopergeld, publiek aan de meestbiedende zal worden verkocht 7716 ponden beschadigde koffijboonen en zulks bij kavelingen van eene picol.

SOERABAIJA, *De Resident van Soerabaija,*
den 30sten nov. 1833. H. J. DOMIS.

—Het vendu-departement te Samarang maakt bij deze met referte tot vroegere advertentien bekend, dat in den vervolge zonder oogluiking of aanzien des persoons *alle debiteuren*, na ommekomst van *vier maanden*, zonder voorafgaande aanmaning, zullen worden opgegeven, ten einde tot voldoening van hun debet in regten te worden aangesproken.

De superintendent van het vendu-departement.
SCHELTEMA.

EDICTALE CITATIEN.

Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te Samarang, bij rekwest in dato 20 dezer, op het daartoe door den Procureur *Andries Hartsinck*, als gemagtigde van het kollegie van weesmeesteren dezer stede, in hunne kwaliteit als desolate boedelkamer en als zoodanig administrerende den boedel van wijlen *Jan Willem Frederik Scherping*, gedaan verzoek, geaccordeerd hebben, citatie bij edicte, tegen allen en een iegelijk, die eenige actie of pretentie vermeenen te hebben, op en jegens den voornoemden boedel.

Zoo is het, dat ik ondergeteekende deurwaarder en gezworen exploiteur bij den raad van justitie voornoemd, mits dezen dagvaard allen en een iegelijk die eenige actie of pretentie, op en jegens den voornoemden boedel vermeenen mogten te hebben, om op woensdag den 8sten januarij 1834, des morgens te half acht ure, in persoon dan wel bij gemagtigde te compareren ter openbare rolle van genoemden raad, ten einde aldaar hunne pretentie aantegeven, te verifieren en voorts te procederen tot het judicium van preferentie en concurrentie.

Aldus geaffigeerd en gepubliceerd, voor de puije van het Raadhuis te Samarang, den 27sten november 1833.

De deurwaarder voornoemd,
A. PIJL.

—*Prodeo.* Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te Samarang, bij rekwesten in dato 20 dezer, op de door den Procureur *Andries Hartsinck*, als gemagtigde van het kollegie van weesmeesteren dezer stede, in hare kwaliteit als desolate boedelkamer en als zoodanig administrerende de boedels van wijlen *Pierre Joseph Recour de Moruniere* en *Cornelis van Muijen*, gedane verzoeken geaccordeerd hebben citatie bij edicte, tegen allen en een iegelijk die eenige actie of pretentie vermeenen te hebben, op en jegens de voornoemde boedels.

Zoo is het, dat ik ondergeteekende deurwaarder en gezworen exploiteur bij den raad van justitie voornoemd, mits dezen dagvaard allen en een iegelijk die eenige actie of pretentie, op en jegens de voornoemde boedels vermeenen mogten te hebben, om op woensdag den 8sten januarij 1834, des morges te half acht ure, in persoon dan wel bij gemagtigde, te compareren, ter openbare rolle van meergenoemden raad, ten einde aldaar hunne pretentie aantegeven, te verifieren en voorts te procederen tot het judicium van preferentie en concurrentie.

Aldus geaffigeerd en gepubliceerd, voor de puije van het Raadhuis te Samarang, den 27sten november 1833.

De deurwaarder voornoemd,
A. PIJL.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

—Bij de gebr. *Beijnon*, zijn te bekomen ligt en zwaar bier, fijne en tafelwijnen, hammen, rookvleesch, anchovis, zoutevisch, gerookte zalm, keukenzuren, gedroogde vruchten, geparelde gerst, vruchten op brandewijn, verschillende soorten van koeken, banket en suikerwerk, fijn laken en casimier, katoenen en zijden fluweel, nieuwmodische petten en hoeden, damesschoenen en handschoenen, pendules en werkkistjes met muzijk, hand en mondharmonica's, een mechaniek orgel met beeldjes, schilderijen en spiegels, goud- en zilverwerk, zwaar verguld porceleinwerk, bronzen astrale lampen, letophanie lampebollen, fijne speelkaarten, doozen om te decalqueren alsmede uitgezocht kinderspeelgoed. Ook zijn bij hun te bekomen, een kompleet exemplaar lithographische platen van alle de schilderijen van het Museum, dito dito van de overwinning van Palembang, dito dito van het stranden en in de lucht springen van de boot van *van Speijk*, dito dito afbeeldingen en beschrijving van schepen en vaartuigen.

—In den loop der aanstaande maand, den dag en plaats nader te bepalen, zal ten overstaan van eene commissie uit den Raad van Justitie alhier, met concessie tot afbraak (indien de eventueele kooper zulks mogt verkiezen) publiek verkocht worden, zeker, den insolventen boedel van wijlen den heer *A. L. Fransze*, gehoorend huis en erve, gelegen in de Koestraat alhier, door den overledene in der tijd zelve en later, ofschoon voor eene korte tijd, door den heer *H. J. de Wit* bewoond.

BATAVIA, [illegible] Sequester,
3 december 1833. [illegible]

—Een partij marmeren vloertegels, groot 15 en 18 duim rijnlands, te bekomen bij

VELDMAN, LECONGE en CO.

—De ondergeteekenden door den heer *Arathoon* gelast zijnde, de veiling tegen 4 pCt. welke ten zijnen kantore woensdag den 11den dezer, plaats zal hebben, te dirigeren, zullen ter gelijkertijd nog ter verkoop aanbieden: 30 pikols koffij, 53 pikols rijst, eene partij boter, gemaakte hemden, neusdoeken, witte lijnwaden, cambrieks, longcloths, chinesche en japansche goederen, ook een assortiment ijzere ketels, glaswerken, geassorteerde vijlen, zeer fraaije engelsche toomen, engelsche borstels en roskammen, eene nieuwe en zeer fraai vervaardigde wagen met twee banken, en verder een groot aantal andere artikelen onlangs uit Europa aangebragt en welke op den dag der verkooping te voorschijn zullen gebragt worden.

BATAVIA, BEDIER en zoon.
den 10den december 1833. *Commissionnairen.*

—Uit de hand te koop eene familie slaven, bestaande in een compleete kok, pastijbakker en walthoornist, met zijne vrouw compleete chinesche en inlandsche kokin, en hunne kinderen *Minerva* oud 5, *Clarissa* oud 3 en *Corinna* oud 2 jaren, adres bij

T. ALEXANDERS, *op de Voorrij.*

BATAVIA, *7 december 1833.*

—Op de vendutie van aanstaande vrijdag, zullen mede, bij wege van executie, worden verkocht eenige dranken, 1 sektant en verrekijker, en 14 stuks jattibalken.

—Op de vendutie bij den heer *J. J. Bosz*, zullen mede voor rekening van ZEd. worden verkocht de volgende slaven: *Marian*, huisjongen met zijne kinderen; *Bietjoe*, kok en huisjongen, en *Balzemina*, fijne naaister en lijfmeid; voorts *Isa*, goede kokin.

—15 Stuks certificaten van den Ned. Ind. Achterstand te koop, te bevragen bij A. BAKKER.

—Op de vendutie van den 14den dezer, voor een huis in het chinesche kamp, op bazar Pintoeketjil, zal mede worden verkocht, bij wege van executie, voor rekening van *L. W. Joseph*, weduwe *Pereira*, eene slavin genaamd *Nele*, nu hernaamd *Bitja*.

—Te koop, het huis van *C. de Haan*, op het Koningsplein.

—De ondergeteekende heeft met de laatste schepen, van Parijs en andere plaatsen, ontvangen als: stoomkoffijfiltreermachine, kristalle en bronze astralialampen, blaasbalgen, tabaksdoozen, goede brillen, scheermessen van Pradier in doosjes, visitekaartjes, billardqueus, goude hemdsknoopjes, ceintuurgespen, heeren- dames- en kinderschoenen en pantoffels, ligte wollen kousen, dam- schaak- en lottospellen, speeldoozen, kopere kruidhoorns en sporen, weitasschen, hagelzakken, baleine laadstokken voor jagtgeweren, tande- en nagelschuijers, zwarte portretlijstjes, haakjes en oogen, spelden, parfumerien, echte rozenolie van Smirna, eau de cologne en eau de lavende blanche, en opregte eau de lavende ambreé in halve bouteilles, dames werkkistjes met en zonder muzijk, een allerprachtigst assortiment van bronze en albaste pendules en vazen naar de nieuwste smaak en de best uitgekozen muzijkstukken speelende, waarlooze stolpen en voetstukken voor pendules, zeer fraaije en schoon bewerkte patentpleete dejeuner- koffij- en theeserviezen, presenteerbladen, likeurzetjes, proppen met silver gemonteerd, glazen en flesschenbakjes met pleete randen, spiegels, toiletspiegels en penantspiegels waaronder tot 7 voet hoog, schilderijen, rood maroquin, reiscassetten, houte kranen, wagen- en bendietuigen, moutarde de maille, olijfolie, wijnazijn, boter, kazen, ribstukken, zuren, fijne wijnen als: St. Estephe en St. Julien medoc, bourgogne, champagne, blanc et oeil de perdrix mousseux, muscaat frontignac, roode tafelwijn van het merk G. C. R. medocwijn in kisten van 50 flesschen, enz., enz.

G. B. LILIENFEIN.

HUWELIJKEN.

—Getrouwd,
M. FRANCIS
met
C. E. INTVELD, wed. van *J. H. C. W. von Schmidt Auf Altenstadt.*

PADANG, *den 20sten october 1833.*

GEBOORTEN.

—Heden verloste voorspoedig van eenen zoon, *Geertruida Katharina Rendeboom*, echtgenoot van
D. MEIJER mz.

REMBANG, *den 30sten november 1833.*

—Bevallen van eene dochter, de echtgenoot van
J. F. H. WITT.

BATAVIA, *8 december 1833.*

—Mijne geliefde echtgenoot, beviel heden van eenen zoon.
C. F. PAHUD.

BATAVIA, *8 december 1833.*

—Heden verloste van eene welgeschapene dochter, de geliefde echtgenoot van
CORDESIUS.

STERFGEVALLEN.

—Heden overleed tot mijne bittere droefheid, mijn veelgeliefde echtgenoot *A. D. Chambrij*, mij nalatende drie kinderen, waarvan het oudste nog geen drie jaren bereikt heeft.

A. A. COENRAAD,
wed. *Chambrij.*

PATIETAN, *den 20sten nov. 1833.*

—Op heden trof ons een droevige slag door den dood van ons eenig zoontje, *Jakobus Johannis Henderik*, in den ouderdom van vier jaren.

A. VAN DEN HEUVEL.

ONRUST, *den 30sten november 1833.*

—Na eene genoegelijke en gelukkige echtverbintenis van ruim 9 jaren, overleed op den 4den dezer, tot mijne bitterste droefheid aan de gevolgen van eene anderzins voorspoedige verlossing van eene welgeschapene dochter, mijne hartelijk geliefde echtgenoot *Jacoba Veeris*, mij nalatende drie kinderen, allen nog te jong om dit voor hun en voor hunnen diep bedrukten vader onherstelbare verlies te beseffen.

Ik verlies in haar eene brave en deugdzame gade, en mijne kinderen eene tederzorgende moeder.

J. BOSHOUWER.

BATAVIA, *5 december 1833.*

—Heden overleed alhier, de heer *Johannes Adrianus Kleijn*, in den ouderdom van 68 jaren.

Debiteuren en crediteuren van genoemde nalatenschap, worden verzocht, uiterlijk binnen den tijd van 3 maanden, opgaaf van schuld, aangifte of betaling te doen aan de ondergeteekenden; zullende, ingeval de belanghebbenden daarin nalatig blijven, de ondergeteekenden ten gevolge van den uitdrukkelijken wil van den overledene, verpligt zijn de zoodanige door middelen en wegen van regten te constringeren.

De testamentaire executeuren.
PEKALONGANG, B. H. HOUTMAN.
den 22sten nov. 1833. J. HENDRIKS.

—Op den 19den junij dezes jaars, overleed aan verzwakking, op onze reize naar Europa, tusschen Mauritius en de Kaap, mijn hartelijk geliefde echtgenoot *Heinrich Philipp Muhlenfeld*, in den ouderdom van 36½ jaren. Ik verlies in hem den besten man, onze vijf nog jonge kinderen den zorgvuldigsten vader, en zijne vrienden den hulpvaardigsten vriend.

BATAVIA, wed. MUHLENVELD, geb.
9 december 1833. *C. D. Schmiedel.*

—Heden overleed alhier, de weledele gestrenge heer *J. R. van der Beucken*, 1ste luitenant bij het 4de bataillon infanterie. Crediteuren en debiteuren worden verzocht zich 3 maanden na dato, ter liquidering bij de ondergeteekende commissarissen te adresseren.

J. LINCKLAEN WESTENBERG, *kapitein.*
Jh. L. C. LONSBAR, *1ste luitenant.*

Campement SALATIGA, *den 19den november 1833.*

—Op den 17den september jl., overleed aan bekomen wonden voor den vijand van Bonjol, te Tieko op Sumatra's Westkust, de 1ste luitenant *C. Rietveld*, Ridder der Militaire Willems-Orde der 4de klasse; het leger verliest in hem een dapper officier, en alle zijne wapenbroeders betreuren in hem een waarde kameraad en vriend.

Debiteuren en crediteuren worden verzocht om, binnen zes weken na dato dezer, zich te adresseren aan de ondergeteekende kommissarissen des boedels.

PADANG, A. HENDRIKS, *1ste luit.*
den 24sten sept. 1833. J. H. WEIJLER, *2de luit.*

—Heden overleed alhier de adjunct inspecteur der 2de klasse bij de militaire administratie *P. W. Heermans*. Debiteuren of crediteuren gelieven zich te vervoegen binnen den tijd van zes weken, na dato, aan

De kommissarissen in den boedel,
VAN DER SMITTE, *1ste luit. der inf.* en
KOCH, *2de luitenant der artillerie.*

SOERABAIJA, 2 december 1833.

NAGELATEN BOEDELS.

—Die iets te pretenderen heeft van, dan wel verschuldigd is, aan den boedel van den alhier gepensioneerden *Vlottemaker*, *Paul Titalij*, wordt bij deze verzocht, om aangifte of betaling te doen, heden binnen drie maanden, aan den mede executeur M. A. VAN AMSTEL.

JOANA, *27 november 1833.*

—De Weeskamer te Samarang, roept bij deze elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is, aan den boedel van wijlen *P. A. Klerks*, gepensioneerd lid der weeskamer alhier, om daarvan aangifte of betaling te doen binnen drie maanden na dato.

Namens de Weeskamer.
SAMARANG, *De Secretaris,*
den 28sten nov. 1833. A. HOUTKOPER.

—De boedelkamer te Samarang, roept bij deze elk en een iegelijk op die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is, aan den boedel van wijlen den mandoer *Kassian*, om daarvan aangifte of betaling te doen, binnen drie maanden na dato.

Namens de boedelkamer,
SAMARANG, *De secretaris,*
den 28sten nov. 1833. A. HOUTKOPER.

—De genen welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn, aan den boedel van wijlen den heer *Thomas Gillian*, overleden te Pamanoekan, in deze residentie, worden verzocht, daarvan opgave of betaling te doen, binnen den tijd van zes weken, na dato dezer.

De agenten der bataviasche weesk. te Krawang,
POERWAKARTA, J. F. H. CROESE.
den 30sten nov. 1833. VAN NOORD BORSKI.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

—Huiscollecte ten behoeve der kerk en armen der Roomsch-Katholieke Gemeente te Batavia, over het vierde kwartaal 1833.

Op maandag den 16den december, over Tanabang en Koningsplein, door het lid *J. A. van Berkel.*

Op dingsdag den 17den december, over Rijswijk, Noordwijk en Molenvliet, door het lid *F. J. du Chateau.*

Op woensdag den 18den december, door Batavia, de Princelaan en Jacatra, door het lid *H. J. de Wit.*

Op donderdag den 19den december, over Weltevreden en Goenongsaharie, door het lid *A. H. Kroegman.*

Op vrijdag den 20sten december, over Parapatan en Meester-Cornelis, door het lid *A. H. Kroegman.*

Het Roomsch-Katholieke Kerk en Armbestuur te Batavia.

De Voorzitter,
J. H. SCHOLTEN.

Ter ordonnancie van denzelven.
Het Lid en Secretaris,
DU CHATEAU.

—De ondergeteekende wonende op Goenoengsaharie, achter het Paleis, heeft door sterfgeval van wijlen *N. Bijnhout*, het privilegie, van den heer Resident van Batavia, als lijkwagenverhuurder bekomen, belovende de meeste activiteit te zullen betoonen.

L. BLOK.

—Ter Lands Drukkerij is verkrijgbaar gesteld voor den prijs van *f* 6 kopergeld, "*Het Vervolg op het Algemeen Register op het Staatsblad van Nederlandsch Indië van 1828—1832.*"

—Benoodigd een europesche opziener voor de rijst-cultuur, adres bij TRAIL EN Co.

—Verloren, het 4de deel van *Paris ou le livre des 101; tien* gulden beloning voor die het terug brengt bij

J. TIEDEMAN.

—BAL en SOUPER in de Societeit de *Harmonie*, op dingsdag den 17den december.

—De Heeren Leden der Societeit de *Harmonie*, worden hierbij verwittigd, dat tot zamenstelling eener directie voor het jaar 1834, hun ter invulling zullen worden toegezonden, gedrukte stem-billetten, met verzoek dezelve op de daarbij bekend gestelde wijze *voor* den 20sten december, terug te doen bezorgen.

Namens de directie,
De secretaris.
VAN DER HOVEN.

VERTREKKENDE SCHEPEN.

—Passage naar Nederland, met het daartoe wel ingerigte fregatschip DE NEDERLANDEN, van hier vertrekkende den 10den dezer maand, adres bij den gezagvoerder *A. J. Struijk.*

—Vracht en passage, naar de Kaap de Goede Hoop, per het snelzeilend Engelsch schip MARY ANN, gezagvoerder *Smith*, om in den loop van deze maand te zeilen, te bevragen bij

MACLAINE, WATSON & CO.

BATAVIA, *6 december 1833.*

VERTREKKENDE PERSONEN.

—Mevrouwe *G. H. Bonn*, geboren *Ten Cate*, vertrekt naar Nederland.

—De heer *A. J. L. Ram*, vertrekt naar Nederland.

—*Hagenaar* en familie vertrekt met verlof naar Holland, en biedt uit de hand te koop aan, eene familie slaven, die op grond van eene dertienjarige ondervinding, bijzonder te recommanderen zijn, als: *Bantjes* complete koetsier; *Ramping* wascherin, strijkster en huismeid, *Ramiera* fijne naaister en kindermeid; *Sieden* een jongetje van 10 jaren.

WELTEVREDEN, *7 december 1833.*

—*B. Keasberry*, intends to leave Java.

—De gepensioneerde ritmeester *Muteart* vertrekt met familie naar Nederland.

—Kapitein *B. de Bruijn* vertrekt met verlof naar Nederland.

KEDONGKEBO, *den 8sten december 1833.*

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	Batavia		*Samarang*		*Soerabaya*	
	Guld.	*Cents*	*Guld.*	*Cents*	*Guld.*	*Cents*
Tarwe brood de 14 oncen	»	30	»	35	»	32½
Varkens-vleesch het kattie.	»	40	»	36	»	32
Ossen vleesch het ℔	»	25	»	120	»	16

MARKTPRIJZEN.

	Batavia		*Samarang*		*Soerabaya*	
	Guld.	*Cents*	*Guld.*	*Cents*	*Guld.*	*Cents*
Rijst eerste soort per koijang	166	»	148	80		
Idem tweede soort per koijang	158	»	140	»	185	»
Idem derde soort per koijang	148	»	120	»		
Idem eerste soort per gantang (1/16 picol)	»	70	»	58	»	»
Idem tweede soort per gantang	»	66½	»	52	»	»
Idem derde soort per gantang	»	60	»	42	»	»
Koffij per pikel	31	»	35	»	840	»
Klapper-olie per takker van 33 bottels	7	60	4	»	9	90
Katjang-olie per takker van 33 bottels	5	60	4	50	5	94
Dompel-olie per pikel	[illegible]	[illegible]	22	»	19	»
Brandhout per vadem van 18 voeten lang, 6 voeten hoog en 2 voeten breed	14	»	24	»	12	»

NB. Bovenstaande artikelen zijn allen in koperen-munt berekend.

Te Samarang wordt de koijang à 28 pikols, of 3500 ℔ gerekend.

SCHEEPSBERIGTEN.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

Dec. 6—Eng. schip *Waterloo*, W. R. Blakelij, van Canton den 17den november, naar Londen, passagiers, de heer Low, vrouw en kind, en de heeren S. van Basel en Rutherford.

Dec. 7—Hamb. schip *Flora*, W. N. Jacobij, naar Hamburg.—schip *Cornelia Sara*, S. Veenstra, van Batavia den 5den december, naar Amsterdam, passagiers, de heeren F. J. von Jett en de Bruin.—schip *Mercurius*, J. H. Seepe, van dito den 6den dito, naar dito, passagier, de jonge heer Mess.—Amerik. brik *Florence*, R. Meek, van dito den 6den dito, naar Boston.

Dec. 8—schip *Diligence*, H. Bos, van Batavia den 7den december, naar Amsterdam, passagiers, de heer Lange, Tupper, de wedawe Hager en 3 kinderen, en de jonge heer Casperss.

BATAVIA.

Aangekomen.

Dec. 5—schoener *Reliance*, G. A. H. Wallace, van China den 26den november.

Dec. 6—schip *Mastora*, Said Oemar Alkadrie, van Padang den 8sten [illegible] den 12den augustus.—brik *Amsterdam*, C. R. de Jongh, van Amsterdam den 8sten julij, passagiers, de heer M. J. Kuijt en echtgenoot, en mevrouw de weduwe Muhlenfeld en 2 kinderen.—brik *Allen*, A. Hudson, van Tjilatjap den 17den november.—brik *Alyda*, F. J. Hauer, van Ternate den 1sten dito.—schoener *Kimsoen*, Tan Singtek, van Cheribon den 2den december, met Zr. Ms. troepen.—Eng. schooner *Feeje*, W. Bewlij, van Liverpool den 19den julij.—Dito brik *Carl of Liverpool*, F. B. Manning, van dito den 18den augustus.

Dec. 7—bark *Bleja*, J. Burgerhoudt, van Soerabaija den 1sten december, passagiers, majoor Welder en vrouw, en de heeren Rottger en Clumins.—brik *De Hoop*, J. Bowle, van dito den 29sten november, passagier, de heer K. V. Edewards.

Dec. 8—brik *Clementine*, Mardjan, van Tagal den 1sten december.

Dec. 9—Zr. Ms. schooner *Kamelion*, luitenant ter zee der 2de klasse B. E. Stort, van Palembang den 28sten november.—Eng. brik *Mary Ann*, F. Smith, van Sinkapoer den 30sten dito.—brik *Indramajoe*, F. F. Collin, van Tagal den 6den december.—schoener *Semanka*, Rom, van dito 4den dito.

Vertrokken.

Dec. 7—Zweedsch schip *Governor Sterling*, C. E. S. Jostedt, naar China.—schip *Diligence*, H. Bos, naar Amsterdam, passagiers, de heeren F. W. Lange, F. Tupper, de jonge heer J. P. Casperss, en 2 gepasporteerde militairen.—brik *Hellahi*, Said Hoeseen Habasij, naar Sumenap.

Dec. 8—Zr. Ms. korvet *Amphitrite*, kapt.-luitenant ter zee Machielsen, koersstellende om de noord.—Amerik. schip *Hercules*, A. Rich, naar China.—schip *De Vrouw Hendrieka*, L. A. J. Boulet, naar Soerabaija, passagier, de heer C. M. Visser.—bark *Le Charles*, J. Zouchay, naar dito.

Dec. 9—bark *Nederlander*, J. Lloijd, naar Soerabaija, passagier, de heer van Prehn.

Dec. 10—schip *Jadul Kahim*, Sech Oemar Bin Osman, naar Grissee.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet *Heldin*; wacht-brik *Orestes*; schooners *Argus*, *Kamelion*; schepen Baron van der Capellen, thans hospitaal, Josephine Barie, Suriname, De Jonge Jan, Nawan El Jeesoor, Nederlanden, Tjitroom, De Gezusters, Sumatra, 's Gravenhage, Mastora, Generaal Chassé; barken De Jonge Wilhelmina, Mansoor, Samarangsche Vriend, Radja Walie, Blora; brikken Indramaijoe, Amsterdam, Allen, Alijda, De Hoop, Clementine; schooners Molukko, Swift, Iris, Goanhien, Maine, Reliance, Kimsoen, Semanka.—Fransch schip Theodore et Eugène.—Eng. schepen Jane, Emperor Alexander, Lotus, Stakesbij; brik Two Sisters, Earl of Liverpool, Mary Ann; schooners Clementine, Feeje.

SAMARANG.

Aangekomen.

Dec. 1—schoener *Balie*, Noija, van Rhiouw den 2den september.

Dec. 3—bark *Diederika*, W. Townsend, van Batavia den 28sten november, passagier, de heer Dezentje.—schoener *Indus*, J. G. Klein van Rembang en Joana den 20sten dito.

Vertrokken.

Dec. 2—schip *Generaal Chassé*, A Desperoux, naar Soerabaija, met Z. M. troepen, passagier, de heer E. Loijd en Terant.—schoener *Balie*, Noijo, naar Joana.

Dec 3—schoener *Dolphijn*, G. Mertherus, naar Soerabaija, passagier, mejufrouw Snel.

Dec. 4—Eng. schip *Cumbrian*, J. Blijth, naar China.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Geene.

Vertrokken.

Dec. 1—bark *Flora*, J. Burgerhoud, naar Batavia, passagiers, de heeren Rotter en Klarens.—bark *Boeroonh*, J Gregorij, naar Samarang.—schip *Ons Genoegen*, C. van Zameren, over Passaroeang naar Nederland.

Schepen liggende ter reede.

Z. Ms. korvet *Zwaluw*; brik *Siewa*; schoeners *Castor*, *Daphne*, *Pollux*, *Windhond*; transport-boot *No.* 4; schepen Johanna Frederika, Johanna Cornelia, De Vier Gebroeders, De Stad Dordrecht, Pleiades, Fatoor Rachman; barken Thetis Sheva; brikken Tekising, Java; schoeners Alcestis, Immij, Dracke, Trajos Maas, Oejoeng Pandan.—Eng. bark Henrij Porcher.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- en UITVOER te BATAVIA, van den 7den tot en met den 10den december.

AANVOER.

7 *December.* Van *Pondicherij en Padang*, met de Ned. Ind. bark *Sumatra*, *C. Langlois*.

72 balen lijnwaden, 1103 baaltjes zeep, 4 kn. schoenen en laarsen, 2 do gom, 50 ks castorolie, 17 ks. likeuren, 268 zk. triepang, 2200 pic. koffij, *gebr. Eilbracht*.

---

8 *Dito.* Van *Canton*, met de Ned. Ind. schoener *Reliance*, *G. Wallace*.

50 kn. schrijfpapier, 85 do. vuurwerken, 198 do. confituren, 81 do. thee, *Wilson*, *Smith en Co.*

86 ks gember, 12 kn. papier, 104 do. confituren, 20 koffers, *Paterson en Co.*

200 st. chin. linnen, 100 balen papier, 24 do. drogerijen, 9 kn. diverse chin. goederen, 13 do. ..., *Douglas*, *Mackenzie en Co.*

400 ijzerpannen, *Order*

55 kn. confituren, 15 do. diverse chin. goederen, *J. van Dijk*.

2 kn. zijde goederen, *A. Meijer*.

---

7 *Dito.* Van *Rotterdam*, met het Ned. schip *de Generaal Chassé*, *M. Hackema*.

300 vs. staal, 400 kn. wijn, 400 kld. jenever, 1 baaltje galanterien, *A Meijer*

210 vs boter, 400 ks. en 26 kn. wijn, *N Cenard*

1 vaatje drogerijen, 2 ks. aardewerken, *van der Crab*.

---

7 *Dito.* Van *Amsterdam en de Kaap de Goede Hoop*, met de Ned. brik *Amsterdam*, *C. R. de Jong*.

25 halve pp. bier, 7 ks. wijn, 29 vs boter, *Wattendorff*, *Hipp en Zimmerman*.

58 kn. muziek instrumenten, *M. J. Kuijt*; van de *Kaap de Goede Hoop*, 30 halve pp. wijn, *M. J. Kuijt*.

12 halve pp. wijn, 10 vs. vleesch, 28 ks. gedroogde vruchten, *Wattendorff*, *Hipp en Zimmerman*.

... ten 150 zk. meel, 33 vs. en 43 ks. kramerijen, 30 mandjes ..., *de Mijs*, *Brown en Co.*

---

7 *Dito.* Van *Liverpool*, met de Eng. brik *Earl of Liverpool*, *R. S. Manning*.

11 kn. gedrukte katoenen, 4 vn. aardewerken, *Douglas*, *Mackenzie en Co.*

1400 kn. zeep, *Vidal*.

13 balen zeildoek, 6 do. linnen goederen, *Paterson en Co.*

22 kn. en 1 baal katoenen goederen, *Maclaine*, *Watson en Co.*

2 vn. en 6 kn. glas en ijzerwerken, *R. Wise en Co.*

6 kn. en 1 baal katoenen goederen, *Spencer*, *Harding en Co.*

81 balen en 222 kn. lijnwaden en katoenen goederen, 5 balen wollen goederen, 15 vn. glaswerken, 184 vn. en 4 kn. ijzerwerken, 20 kn. bladkoper, 60 do. wijn, 50 md. aardewerken, 32 kn. diverse koopmanschappen, eenige machinerien voor suiker fabrieken, *Order*.

14 bn. en 98 kn. katoenen goederen, 2 do. wollen goederen, 29 vn. ijzerwerken, 56 kn. wijn, 12 vn. en 3 ks. glaswerken, *bestemd voor Singapoer*.

---

7 *Dito.* Van *Liverpool*, met de Eng. schoener *Feejee*, *W. Bewley*.

916 stv. ijzer, 1281 pic. spelter, 100 vn. koolteer, 40 md. aardewerken, 155 kn. en 52 vn. glaswerken, 200 vn. meel, 5 vn. verf en 25 kruiken do. olie, 4 kn. schrijfbehoeften, 6 do. zadelwerken, 25 vn. en 10 kn. ijzerwerken, 2 balen en 79 kn. katoenen goederen, 2 balen wollen goederen, *R. Wise en Co.*

17 md. aardewerken, *Douglas*, *Mackenzie en Co.*

1616 ks. zeep, 8 kn. katoenen goederen, *Vidal*.

35 kn. katoenen goederen, *Miln*, *Haswell en Co.*

36 kn. katoenen goederen, *Spencer*, *Harding en Co.*

6 vn. ijzerwerken en eenige machinerien, *Pitcairn*, *Sijme en Co.*

8 balen en 8 kn. katoenen goederen, *Morgan*, *Milbourn en Co.*

---

9 *Dito.* Van *Ternate*, met de Ned. Ind. brik *De Hoop*, *J. Bowis*.

2016 pic. koffij en eenig oud ijzer en koper, *J. W. Neijs*.

---

9 *Dito.* Van *Idem*, met de Ned. Ind. brik *Alijda*, *J. Hauer*.

1400 pic. koffij, *Maclaine*, *Watson en Co*

4 kanonnen, 7 donderbussen, 7 geweren en 62 pd. kruid, 28 kn. jaggeweren, *R. Parson*.

UITVOER.

6 *December.* Naar *Amsterdam*, met het Ned. schip *De Diligence*, *H. Bos*.

Te *Soerabaija* ... geladen, ... suiker, ... *F. N. H. M.*

45 pic suiker, *F. N. H. M.*

19 pic. suiker *van Praag*.

Te *Samarang* geladen, 6215 pic. koffij, 4 do. drakenbloed, *F. N. H. M.*

37 pic. koffij *A. A. Clignett*.

600 do. do. *Hipp en Co.*

114 do. do., *du Houx*.

---

6 *Dito.* Naar *China over Soerabaija*, met het Amer. schip *Hercules*, *A. Allen*.

148 koij. rijst, 16 vn. gezouten vleesch, *Paine*, *Stricker en Co.*

160 pic. sandelhout, *Douglas*, *Mackenzie en Co.*

20 koij. rijst, *N. Cenard*.

B. beteekent balen, pic. picols, kn. kisten, ks. kistjes, koij. koijangs, kg. korgies, vn. vaten, vs. vaatjes, kd. krandjangs, md. manden, kr. kruiken, pp. pijpen, ox. oxhoofden, stv. staven, st. stuks, bs. bossen, dz. dozijn, lg. leggers, pd. ponden, str. strengen, el. ellen, kld. kelders, rn. realen, zk. zakken, pk. pakken, th. thail, kar. karaat, katt. katties, fl. fleschen.

SCHEPEN in LADING te BATAVIA.

Naar Amsterdam,	Ned.	schip	*IJssroom*, *Bosterie*.
„ „	„	„	*Suriname*, *Latthoust*.
„ „	„	„	*Nederlanden*, *Smith*.
„ Rotterdam,	„	„	*'s Gravenhage*, *Bulting*.
„ „	„	„	*de Jonge Jan*, *Bonn*.
„ Nederland,	Eng.	„	*Lotus*, *Sampson*.
„ „	„	„	*Emperor Alexander*, *Hurst*.
„ Bordeaux,	Frans.	„	*Theodore et Eugène*, *Cartier*.

Te BATAVIA, ter LANDS DRUKKERIJ.

Voorwaarden voor de Amfioen-pacht.

Art. 1. De pachter is bevoegd, het debiet van de amfioen in het klein, door de onderpachters, kitten of waronghouders te doen gevolg nemen, onder dien verstande, nogtans, dat deze amfioenslijters in de afzonderlijke verkoopplaatsen van de amfioen, onder dezelver beheer gesteld, worden bekend gemaakt aan het plaatselijk bestuur.

Het plaatselijk bestuur zal aan de toetestane madatkitten en amfioen-warongs een doorloopend nummer geven; welk nummer, benevens het woord *madatkit* of *warong*, in de Nederlandsche, Inlandsche en Chinesche taal, op eene zigtbare en duidelijke wijs zal worden geschreven, op een' houten bord, voor elke kit of warong te plaatsen; en zulks op verbeurte eener boete van *f* 50.

Geene nieuwe of meerdere kitten of warongs, zullen mogen worden opgerigt, zonder vooraf bekomen verlof van het plaatselijk bestuur. Hiertegen handelende, zullen zoodanige verkoopplaatsen of bijeenkomsten van amfioenschuivers, beschouwd worden, als te zijn onwettig, en de schuldige verbeuren eene boete, *f* 1,000 niet te bovengaande.

Art. 2. De pachter of onderpachters, gelijkmede de warong- en kithouders zijn gehouden, om aan een ieder die, van hen, geprepareerde of ongeprepareerde amfioen koopt, meer dan een half thail wegende, een schriftelijk bewijs te verleenen, waarin, even als in des pachters of onderpachters boeken, zal moeten zijn uitgedrukt: de naam der koopers, de hoeveelheid en de soort van amfioen, benevens de datum van den verkoop. Dit bewijs zal door den pachter zelven, of door den onderpachter, bij wien de koop is gedaan, moeten zijn geteekend.

Tot veiligheid der koopers, zal de pachter of onderpachter, dan wel de warong- of kithouders, die weigerachtig mogten zijn, het, in dit artikel bedoelde, schriftelijk bewijs, aan den kooper te verleenen, telkens verbeuren eene boete, *f* 1,000 niet te bovengaande.

Art. 3. Het is verboden om de madatkitten, warongs of andere toegestane verkoopplaatsen van amfioen, langer open te houden; dan van des morgens half zes ure, tot elf ure des avonds, op verbeurte, telkens, van eene boete, niet te bovengaande *f* 100.

Ook is het, op verbeurte eener gelijke boete, verboden om gewapende of beschonken lieden, tot de madatkitten of amfioen-warongs toetelaten, dan wel te gedoogen, dat, in gemelde verkoopplaatsen van amfioen, eenig spel, hoe ook genaamd, gespeeld worde.

Art. 4. De pachter, onderpachters of warong- en kittenhouders, mogen geen amfioen verkoopen, dan tegen gereed geld, en onder welk voorwendsel ook, geene goederen in betaling aannemen, op verbeurte eener boete, niet te bovengaande *f* 100, bij elke overtreding;—hiervan zijn echter uitgezonderd de schulden, welke onderpachters, warong- en kittenhouders, onderling kontracteren in hun belang.

Art. 5. De pachter zal zich uitsluitend van de benoodigde amfioen, tegen met hem overeentekomen prijzen, en voor eene bepaalde maandelijksche hoeveelheid, (die echter op aanvraag van den pachter ook vermeerderd zal kunnen worden), behooren te voorzien uit den voorraad van het Gouvernement; anders handelende, zal hij pachter, zoo wel als de aanbrenger, invoerder of verkooper der amfioen, beschouwd worden, als zich te hebben schuldig gemaakt aan sluikhandel, en deswege verbeuren de boete, bij art. 23 vastgesteld.

Art. 6. De onderpachters, die van den pachter, het regt tot den uitsluitenden verkoop, in zeker bepaald district of landschap, bij kontract, verkrijgen, zullen gehouden zijn, bij de deswege te maken notariele of onderhandsche overeenkomst, naauwkeuriglijk te bepalen, en te omschrijven, de demarcatie-linie of limietkring van zoodanig district of landschap, en die limietbeschrijving, vooraf, aan het plaatselijk bestuur ter goedkeuring aanbieden, betwelk, voor zoo ver geene topographische of locale omstandigheden, daarmede in strijd zijn, zoodanige pachtdistricten zal arresteren.

Art. 7. Het is aan een ieder, zonder onderscheid, verboden, om amfioen, van welke benaming ook, al is die ook van den pachter gekocht, te verkoopen, ten zij daartoe, volgens de tegenwoordige pachtvoorwaarden, geregtigd zijnde; zullende degenen welke bevonden worden in contraventie met deze bepaling te handelen, vervallen in de boete, bij art. 23 vastgesteld.

Art. 8. Op de particuliere bazaars zal, van wege den pachter alleen, en dus met uitsluiting van alle andere personen, amfioen bereid en verkocht mogen worden, mits aan de potia's of huurders van die bazaars uitkeerende 's gedeelten van de zuivere winst, ten ware, met gemelde potias of bazaar-huurders, daaromtrent, bij wijze van uitkoop of andersins mogt zijn overeengekomen; zullende, ingeval de pachter zich met den potia of met den houder van een bazaar omtrent den, hierboven vermelden, uitkoop niet kan verstaan, de pachter gehouden en verpligt zijn, geprepareerde amfioen, op zoodanige bazaar, voor eigen rekening te verkoopen, en de potia's of huurders van eene bazaar, des pachters dienaren, in dat geval, niet mogen beletten of hinderlijk zijn, in het heffen der bovengemelde geregtigheid, op straffe eener boete van *f* 3,000, of zoo veel minder als de regter, naar omstandigheden, zal billijk oordeelen.

De bij dit artikel bedoelde winsten, zullen, met het uiteinde van de pacht, door den pachter, aan den potia of aan den huurder der bazaar, worden uitgekeerd.

Art. 9. Alle ongeprepareerde amfioen, in welke hoeveelheid ook, en alle geprepareerde amfioen, welke, in grootere hoeveelheden dan van *twee thails*, van de eene plaats naar de andere vervoerd wordt, zal, buiten en behalve het bewijs, bedoeld bij art. 2, vergezeld moeten gaan van een' pas door den pachter of onderpachter, dien zulks aangaat, te verleenen, en door den officier van policie afgeteekend. Bij aankomst van de amfioen, ter bestemde plaats, zal die pas moeten worden vertoond, aan den aldaar aanwezigen officier van policie, om, door dezen, almede te worden afgeteekend, en, bij het einde van iedere maand, te worden teruggezonden aan het plaatselijk bestuur, die den pas aan den pachter der residentie zal doen toekomen.

Art. 10. Alle amfioen welke op *Java* en *Madura* wordt in- of aangevoerd, het zij dat zulks geschiede onder Nederlandsche, dan wel onder vreemde vlag, en van waar ook komende, zal dadelijk, en uiterlijk [illegible] vier-en-twintig uren, na aankomst van het schip, moeten gebragt worden in entrepôt, en op plaatsen alwaar geene entrepôts zijn, in 's lands pakhuizen, om aldaar zoo lang te verblijven, tot dat de amfioen weder zal uitgevoerd of voor de behoefte van den pachter, bepaaldelijk, zal worden ingevoerd.

De directeur van 's lands middelen en domeinen, en de residenten van *Samarang* en *Soerabaija*, zijn echter gemagtigd, om, met voorkennis en met genoegen van den geconcerneerden pachter der amfioen, in enkele gevallen, wanneer een schip niet langer dan hoogstens *vier* dagen, ter reede vertoeft, van even bedoelde verpligting dispensatie te verleenen, mits, als dan aan boord één, of meerder personen, ter bewaking plaatsende, op kosten van den bodem; zullende de directeur voorgeld van den maatregel dadelijk kennis doen geven aan den resident.

Van de amfioen welke, ten gevolge van voorenstaande bepaling, in entrepôt wordt gebragt, en waarvan de weder uitvoer, met hetzelfde schip, binnen eene maand, na de landing plaats heeft, zal geen entrepôt-regt, noch pakhuishuur worden geheven, mits, bij den aanvoer, worde bewezen, dat zoodanige amfioen voor eene andere markt, dan die van *Java* bestemd is.

Art. 11. Het is, buiten den pachter, aan niemand veroorloofd, om eene kist amfioen te openen, anders dan in bijwezen van den officier van policie, een ambtenaar der recherche en den pachter of onderpachter van de plaats, waar de amfioen is aangebragt, of iemand van zijnentwege. Desniettemin zal de, in het entrepôt geplaatste amfioen, kunnen worden verkocht en weder verkocht, mits altijd voor den uitvoer, en onder gehoudenis van de zijde des koopers, om, daarvan, aan den resident der plaats, een behoorlijk bewijs over te leggen, die, daarvan, aan den pachter der residentie, kennis zal geven.

Art. 12. De weder uitvoer van alle, in het voorgaande artikel bedoelde amfioen, zal niet vroeger mogen geschieden, dan op den laatsten dag waar op het manifest der

lading van het schip gesloten wordt; zullende, ter bewaking dier amfioen, van Gouvernements wege, een bediende van de recherche, alsmede van de zijde van den pachter of onderpachter, een persoon aan boord van het schip gezonden worden, ten einde de amfioen, die op eene zigtbare wijze aan boord zal moeten geplaatst worden, gadetgslaan, tot zoo lange een dusdanig schip zee kiest.

De pachter of onderpachters zijn gehouden, om de voormelde, te hunnen behoeve, in dienst gestelde personen, voor de vacatien te defroijeren, als: een Europisch ambtenaar met *f* 5; en een inlandsch ambtenaar met *f* 1 per dag.

Art. 13. Van elken aanbreng en uitvoer van amfioen, zal, door het plaatselijk bestuur, aan den pachter of aan den onderpachter der plaats van aanbreng of uitvoer, worden berigt gegeven.

Art. 14. Alle geprepareerde en ongeprepareerde amfioen, welke, in het bezit van een ander dan van den pachter, onderpachters of andere tot den verkoop van amfioen in het klein geregtigde personen, gevonden wordt, en niet gekocht is bij den pachter of de onderpachters, dan wel kithouders van het loopend jaar, zal worden verbeurd verklaard, en de bezitter bovendien verbeuren de boete, hier onder, bij art. 23 bepaald.

Hiervan is echter uitgezonderd, de amfioen welke, door het Gouvernement, aan de werkers bij de vogelnestklippen, wordt verstrekt, en waarvan de hoeveelheid, bij iedere verstrekking, door de plaatselijke autoriteit, aan den pachter, zal worden kenbaar gemaakt.

Art. 15. Alle taaij-amfioen, amfioen-schillen en zoogenaamde mingsirie of roet van de gerookte amfioen, in het bezit van een ander dan van den pachter, de onderpachters of kithouders gevonden wordende, zal worden verbeurd verklaard, en den bezitter, bovendien, worden opgelegd de boete bij art. 23 bepaald.

Art. 16. De kampongs of dessa's-hoofden zijn gehouden, elk in den zijnen, te waken tegen den smokkelhandel in amfioen, en zorgvuldig toetezien, dat, in of bij hunne kampongs of dessa's, geene onwettige verkoopplaats van amfioen, onder welke benaming ook, gehouden worde.—Dit echter geschiedende, zijn zij verpligt den schuldigen in verzekerde bewaring te nemen, en daarvan dadelijk, aan het plaatselijk bestuur, kennis te geven, op verbeurte eener boete, *f* 300, niet te bovengaande, met of zonder ontslag uit hunne bediening, wel te verstaan, voor zoo verre niet blijkt zij deelgenooten zijn, aan het begane feit; — zullende dezelve, in het tegenovergestelde geval, ingevolge de bepalingen dezer voorwaarden, even gelijk alle andere overtreders beschouwd en beboet worden.

Art. 17. De kampongs of dessa's-hoofden, zullen ook verpligt zijn, de onderpachters, kitten of warong-houders der amfioen, van wachten te voorzien, tot het vervoeren hunner gelden en amfioen; de onderpachters, zullen de personen die hun, ten deze, diensten bewijzen, daar voor eene billijke belooning betalen, ter beoordeeling van de eerste plaatselijke autoriteit, in geval van verschil tusschen partijen.

Voorts zijn gemelde inlandsche hoofden nog verpligt, om de regten der onderpachters, kitten of warong-houders, binnen derzelver jurisdictie, te beschermen en te verdedigen.

Art. 18. Alle aangehaalde en, volgens deze pacht-voorwaarden, verbeurd verklaarde amfioen, zal, door het Gouvernement, worden overgenomen, tegen *f* 30 per katie voor de ruwe, en *f* 5 per thail voor de geprepareerde amfioen, mits van goede hoedanigheid zijnde; zullende die prijzen, voor inferieure amfioen, in evenredigheid worden verminderd, en wel bij taxatie, door deskundigen.

Art. 19. De pachter, onderpachters en warong- of kithouders zijn verpligt, om, bij het einde van hunnen pachttijd, uiterlijk vóór den 3den januarij van het volgende jaar, aan hunne opvolgers en aan het naastbij gelegen bestuur, opgave te doen, van al de geprepareerde en ongeprepareerde amfioen, taaij-amfioen, amfioen-schillen, en de zoogenaamde mingsirie of roet van de gerookte amfioen, mitsgaders van al de gereedschappen, die zij tot het bereiden van amfioen gebezigd hebben, en van al het geen zij daarvan nog mogten hebben overgehouden; — zoo deze opgave niet bij tijds, of niet naar waarheid, gedaan wordt, zullen de genoemde personen geacht worden te zijn in onwettig bezit van amfioen, taaij-amfioen, enz., en mitsdien op hen van volle toepassing zijn, art. 14 en 15 dezer voorwaarden.

Art. 20. De door den pachter, onderpachters of mindere deelhebbers in de pacht, bij het einde hunner pacht overgehoudene amfioen, zal, door het Gouvernement, van hen worden overgenomen, en wel: de ruwe amfioen, tegen den prijs, waarvoor die in entrepôt, bij partikulieren, verkrijgbaar is, voor welken prijs de pachter en genoemde deelhebbers, ook gehouden zullen zijn, dezelve, aan het Gouvernement, aftestaan; en de geprepareerde amfioen tegen zoodanigen prijs, als, door arbiters, door de plaatselijke autoriteiten en de belanghebbenden te benoemen, zal worden vastgesteld, in verhouding tot den prijs der ruwe amfioen in entrepôt.

De overgehoudene taaij-amfioen, amfioen-schillen, en de mingsirie, alsmede de gereedschappen, zullen, tegen billijke prijzen, moeten worden overgenomen door den nieuwen pachter; zullende wanneer de kooper en verkooper zich, onderling, niet mogten verstaan, daarin, door drie arbiters, daartoe van wederszijden en door de plaatselijke autoriteit te benoemen, worden beslist.

Art. 21. De, door het Gouvernement, overgenomen aangehaalde en verbeurd verklaarde, en de door den aftredenden pachter, de onderpachters, warong- of kithouders overgehoudene, ongeprepareerde amfioen, zal, aan den pachter van het loopende pachtjaar, en aan den nieuwen aankomenden pachter, respectievelijk, worden verstrekt, in mindering van de, door hen aangenomene hoeveelheid, en dus tegen den prijs, bij het, met hen aangegaan kontrakt bepaald; indien de bedoelde ruwe amfioen mogt zijn van inferieure kwaliteit, zal, met genoemde pachters, omtrent de overname worden overeengekomen, tegen zoodanigen prijs als door arbiters, door de plaatselijke autoriteit en door den pachter te benoemen, in verhouding tot den pachtprijs bij kontrakt bepaald, zal worden vastgesteld.

De geprepareerde amfioen, daarentegen, welke is aangehaald en verbeurd verklaard, zoo mede die welke, door den pachter van het afgeloopen jaar, is overgehouden, zal, door den pachter van het loopende jaar, en door den aankomenden pachter, respectivelijk, van het Gouvernement *moeten* worden overgenomen, en zulks boven en behalve de hoeveelheid ruwe amfioen, welke elk hunner, volgens de met hen aangegane kontrakten, verpligt is te nemen; en zulks berekend tegen *f* 5 de thail, mits van goede hoedanigheid; zullende, bij gebreke van dien, die prijs almede [illegible]

Alle kleine hoeveelheden aangehaalde en verbeurd verklaarde amfioen, of preparaten van dezelve, minder dan *één* thail beloopende, zullen, aan den tijdelijken pachter, voor niet kunnen worden afgestaan.

Art. 22. Het Gouvernement behoudt zich voor, om over de geprepareerde en ongeprepareerde amfioen, bij het voorgaand artikel bedoeld, ook anders te beschikken, wanneer zulks in deszelfs belangen geraden mogt voorkomen.

Art. 23. Alle overtredingen en contraventien van deze pachtvoorwaarden, waarop, bij de hierboven vermelde artikelen, geene bijzondere poenaliteit is vastgesteld, zullen, naar gelang der omstandigheden, door den regter te beoordeelen, worden gestraft, met eene boete niet te bovengaande de som van *f* 10,000: *tien duizend gulden.*

Art. 24. Het is, zoo wel aan den pachter als aan de onderpachters, warong- of kithouders, verboden, om de door hen verkocht wordende amfioen, op eenige wijze, hoegenaamd, te vervalschen of te vermengen; zullende degenen welke bevonden worden, strijdig met deze bepaling te handelen, vervallen in de boete, bepaald bij art. 23, mits in geen geval minder dan *f* 100; behalve de verbeurd verklaring der vermengde of vervalschte amfioen.

Art. 25. De pachter, onderpachters, warong- en kithouders, en allen die in de amfioen pacht betrokken zijn, zullen zich voor het overige moeten gedragen, naar de algemeene pacht-voorwaarden, voor zoo ver dezelve op de onderwerpelijke pacht van toepassing zijn; wordende overigens die algemeene voorwaarden hierbij speciaal van kracht en toepassing verklaard, met betrekking tot het opsporen, het doen constateren en het beboeten der overtredingen van de hierboven vermelde bepalingen op de amfioenpacht.

Gearresteerd bij resolutie van den 30sten November 1833 no. 7.

Mij bekend,

De Adjunct Secretaris der Indische Regering,

Bij afwezendheid,

De Hoofd-kommies,

STIERLING.